

Mednarodna poslanica ob svetovnem dnevu lutk

SVETOVNI DAN LUTK 2019 – UNIMA je mlada že 90 let.

Moji dragi lutkarski tovariši, člani Mednarodnega združenja lutkarjev UNIMA in cenjeni kolegi, ki ste se nam tu pridružili iz vsega sveta – naj vam ob tej priložnosti prav vsem izrečem prisrčno dobrodošlico! Ko so me naprosili, naj napišem poslanico ob Svetovnem dnevu lutk 2019, sem bil nepopisno ganjen, saj je zame zares velika čast in privilegij, da vas lahko nagovorim v letu, ko praznujemo 90. obletnico te naše zares pomembne organizacije - Mednarodne zveze lutkarjev – UNIMA. S ponosom delim z vami podatek o tem, da smo najstarejša mednarodna organizacija lutkovnih gledališč na svetu. Tradicija, nadarjenost, domišljija in trdo delo: to so trdni stebri, na katerih sloni UNIMA, ko se s ponosom oziramo proti naši zgodovini in zapuščini. Tako naši ustanovni člani, kot tudi tisti, ki so nadaljevali njihovo vizionarsko delo, so tisti pomembni posamezniki, ki so oblikovali svet lutkarstva. Nekateri so z nami še danes, druge ohranjamo v našem spominu, a njihovi ideali, vrednote, umetniška zapuščina in predvsem sposobnost sočustvovanja še naprej živijo v več kot 90 nacionalnih središčih in zastopništvih po vsem svetu. Že vse od svojih začetkov je bila UNIMA znana kot platforma za spodbujanje, podporo, izmenjavo ustvarjalnih idej, misli in dela. Naša naloga v tem UNIMINEM 90. letu je predvsem skrb za nove in prihajajoče rodove mladih lutkarjev, ki gojijo tako tradicionalne kot modernejše lutkovne izraze, in ki uprizarjajo najčudovitejše bistvo svoje domišljije, ustvarjalnosti in sporočanja. In sedaj, če se lahko tako izrazim, stojimo na mostu, oboroženi s prtljago predhodnih generacij, ponovno osmišljajoči sebe in svoje ustvarjanje in zreči v svetlo in pozitivno prihodnost. Danes živimo v eri tehnologije in sprememb, ki ponujajo ogromne priložnosti tako nam lutkarjem, kot združenju UNIMA, da pritegnemo novo občinstvo, da s pomočjo lutk zgodbe pripovedujemo še bolj slikovito ter da ustvarjamo in uvajamo nove modele širjenja ter nove platforme predstavljanja našega dela. Velikokrat sem slišal ljudi spraševati: zakaj UNIMA? Na to jim lahko odgovorim, da je UNIMA globalna družina s človeškimi viri, ki so na voljo po vsem svetu in prav to je tisto, zaradi česa je ta organizacija takšna, kakršna je in s čimer opredeljuje tisto, kar predstavlja. V naših vrstah deluje ogromna armada posameznikov po vsem svetu, ki so vselej pripravljeni priskočiti na pomoč in spodbuditi slehernega nadarjenega umetnika. Kaj je tisto, ki nas tako privlači k tej obliki umetnosti, ki smo ji posvetili vse naše življenje? Tiči morda razlog v tistem neživem, ki postane živo in spregovori na tisoče besed, na način, ki mu ne bi nikoli bil kos noben igralec, ali pa bi mu to sploh kdaj bilo dovoljeno, ali pa v tem, da sebe vidimo kot ustvarjalce, ki upravljajo s svojimi podložniki? Kakorkoli že, lutke po vsem svetu se izražajo, igrajo, pretepajo, ljubijo in povezujejo mnoge naše spomine iz preteklosti z našo sedanostjo. Naše nove rodove učimo temu, da moramo spoštovati naše pretekle vrednote in tradicije, medtem ko na široko odpiramo vrata novim zamislim. Praznujmo torej, pa ne le naše ljubezni do lutkovne umetnosti, marveč se predvsem potrudimo razumeti razlike med kulturami in narodi, ki jih bomo približali in

izbrisali prav s takšnimi praznovanji kot je današnje. Tako naša organizacija, kot oblika umetnosti nam omogočata, da se zavzemamo za najplemenitejše človeške vrednote – mir in medsebojno razumevanje ljudi ne glede na njihovo poreklo, politična ali verska prepričanja in razlike v kulturi, v skladu s spoštovanjem človekovih temeljnih pravic kot jih opredeljuje Splošna deklaracija o človekovih pravicah, ki jo je sprejela Organizacija združenih narodov. Z navzočnostjo v več kot 90. državah, ponuja UNIMA platformo za izmenjavo izkušenj med lutkarji, raziskovalci in zgodovinarji ter obenem tudi strastnimi oboževalci te oblike umetnosti. Ob Svetovnem dnevu lutk zadovoljno ugotavljam, da smo kot organizacija dosegli ogromno ljudi in skupnosti po vsem svetu, še zlasti tistih na prikrajšanih območjih, ki drugače ne bi imeli možnosti za doživljanje lutkovnega gledališča. Zame je velika čast in privilegij, da lahko z vsemi vami sodelujem kot predsednik UNIME. Med številnimi potovanji in stiki, ki sem jih navezal kot predsednik našega združenja, sem se lahko prepričal o velikem občutku pripadnosti, ki vlada med lutkarji po vsem svetu; v vseh vas gori ogenj, zavoljo katerega na tej poti vztrajamo, ne glede na okoliščine; in kadarkoli se srečujemo, izmenjujemo misli in ideje, so naši obrazi nasmejani. Imel sem se priložnost družiti z veliko ljudmi in ustvariti čudovito družino po vsem svetu, in prav ta bo ostala del mene vse do konca mojih dni. Hvala.

Dadi D. Pudumjee

Predsednik Svetovnega združenja lutk UNIMA.

Dadi D. Pudumjee – Življenjepis

Dadi D. Pudumjee je eden od številnih sodobnih in sila ustvarjalnih indijskih lutkovnih umetnikov in režiserjev. Lutkarstvo je bilo sprva le njegov konjiček, s katerim se je ukvarjal v svojem rojstnem mestu Punu v Indiji, saj je najprej študiral ekonomijo in šele pozneje študij nadaljeval na Katedri za vizualno komunikacijo na Nacionalnem inštitutu za oblikovanje v Ahmedabadu. Prav v Ahmedabadu se je pridružil lutkarski sekciji, ki jo je vodil pokojni Meher R., izredni profesor na Akademiji za uprizarjajoče umetnosti v Darpani, kjer je svoje ljubiteljsko znanje o lutkovnem gledališču poglobil in izpopolnil ter se z njim začel ukvarjati tudi poklicno. Leta 1972 se je udeležil Mednarodnega lutkovnega festivala v Charleville Mézièresu, kakor tudi kongresa Mednarodnega združenja lutkarjev UNIMA. Tako je spoznal številne znane lutkarje in njihove umetniške stvaritve, oziroma zapuščino, ki jo zvesto predaja naslednjim rodovom vse do današnjega dne. Leta 1976 je prejel štipendijo Švedskega inštituta in Švedskega združenja lutkarjev UNIMA ter tako postal gostujoči študent v Marionetnem gledališkem inštitutu v Stockholmu na Švedskem, ki ga je vodil Michael Meschke. Med bivanjem na Švedskem se je dodatno izobraževal še na mojstrski delavnici lutkarstva in manipulacije z lutkami po sistemu Bunraku, ki jo je vodil lutkarski mojster Sennosuke Yoshida iz Osake na Japonskem. Pozneje se je kot pedagog, specializiran za področje lutkarstva in kreativnega dramskega gledališča, pridružil stockholmskemu gledališču za otroke in mladino Vår theatre Barn och Ungdoms, ki ga je vodil Gunter Wetzel. Od tedaj je kot gostujoči režiser sodeloval z gledališčem Puppen Theater v Berlinu, v takratni Nemški demokratični republiki (1979); deloval kot ustanovitelj in umetniški direktor Lutkovnega gledališča Sutradhar, v Indiji (1980-1986) ter ustanovitelj in direktor Lutkovnega gledališča Ishara v Delhiju (od leta 1986). Sedaj je upravitelj Sklada lutkovnega gledališča Ishara in kurator vsakoletnega Mednarodnega lutkovnega festivala Ishara v Delhiju, ki ga bodo v letu 2019 gostili že 17ič. Ustvaril je tudi veliko število lutk za televizijske oddaje in nadaljevanke, razstave, različne paviljone, plesne predstave, opere in priložnostne prireditve ob različnih praznovanjih. Bil je kurator razstav Man Mind in Mask Exhibition za IGNSA, leta 1998 ter razstave lutk Putul Yatra iz arhivov delhijske Akademije Sangeet Natak v Tolosi, v Španiji. Prav tako je koordiniral zasedanje komisije Mednarodnega združenja lutk za azijsko pacifiško regijo v Chennaiju, leta 2002 in Izvršno zasedanje Mednarodnega združenja lutk UNIMA v Delhiju, leta 2004. Deloval je tudi kot koordinator in vodja delavnic lutkovne in z njo povezanih oblik umetnosti za različne agencije, šole in inštitucije v Delhiju in drugod po svetu ter kot mentor študentom na mojstrskih tečajih v organizaciji Indijskega združenja UNIMA. Bil je tudi direktor in projektni vodja projekta združenja UNESCO in Evropske unije, namenjenemu ozaveščanju o virusu HIV in AIDS-u ter o zlorabi škodljivih snovi s pomočjo lutk za sklad Salaam v Delhiju, ki so ga izvajali v Delhiju in njegovi okolici. V Delhiju, Chandigarju, Mumbaju in Dhera Dhunu so po šolah, najrazličnejših skupnostih in nevladnih organizacijah izvedli več kot 100 uprizoritev treh predstav, ki so nastale v povezavi z omenjenim projektom - *Izziv Chunouti*, *Nazre Kholo* in *Chakravayu*. Dadi Pudumjee je do sedaj s skladom Lutkovnega gledališča Ishara

uprizarjal različne predstave, predaval in vodil mojstrske delavnice na Japonskem, v Avstraliji, Indoneziji, na Kitajskem, Šrilanki, v Rusiji, Uzbekistanu, Iranu, na Švedskem, Danskem, v Nemčiji, Švici, Španiji, Italiji, Veliki Britaniji, na Škotskem, v Kanadi, ZDA, Braziliji in Mehiki. Sedaj opravlja uradno funkcijo Predsednika organizacije UNIMA (Mednarodno združenje lutkarjev) (www.unima.org) že tretji mandat. Od leta 1992 do leta 2004 je bil podpredsednik izvršnega komiteja UNIME. Je tudi nekdanji predsednik komisije Mednarodnega združenja lutkarjev UNIMA ter nekdanji predsednik Indijske UNIM-e. Dadi Pudumjee je tudi ustanovni urednik glasila Indijskega združenja lutkarjev UNIMA Sutradhar. Od leta 2019 je član Sveta Akademije Sangeet Natak. Deluje tudi kot skrbnik nacionalnega centra za podporo folklorne umetnosti v Chennaiju. Je član projekta organizacije UNESCO, namenjenega ohranjanju nesnovne perzijske in zoroastrske kulturne dediščine. Za svoj prispevek lutkovni umetnosti je prejel številne nagrade: Nacionalno nagrado Padamashri, ki mu jo je marca leta 2011 podelil predsednik Indije, nacionalno nagrado Akademije Sangeet Natak za delovanje na področju lutkovne umetnosti, leta 1992, nagrado Sanskriti Pratisthan za lutkarstvo, v Delhiju. Prejel je tudi delhijsko nagrado Natya Sangh za delovanje na področju lutkarstva ter delhijsko nagrado za delovanje na področju kulture Parsee Anjuman.

Avtorica posterja Zahra Sabri.

Zahra Khyali Sabri je iranska režiserka, scenografka, oblikovalka in izdelovalka lutk. Deluje kot umetniška vodja skupine Yase Taman. Rojena je bila leta 1967, v Teheranu, v Iranu. Skupino Yase Taman je ustanovila leta 1990, potem ko je diplomirala iz scenografije. Medtem ko se približuje 30. obletnica njenega poklicnega delovanja v gledališču, ugotavlja, da če bi iz njenega gledališkega sveta umaknili lutke, tudi nje prav gotovo ne bi bilo več na tem svetu. "Vesela sem, da so lutke tako potrpežljive in močne, da lahko še naprej obstajajo v vseh mogočih praksah. In prav zavaljo tega lahko tudi sama še naprej živim in ustvarjam v gledališču."